

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kóriratok visszaadása
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A kormány ismét lemond.

(—a.) Még három hete sincs, hogy egy hónapos kormányválság kintlódásai után a Khuen-Héderváry kormány újra kinevezetett s az elejtett resolúció kárpótlásul külön kéziratot adott neki a király, hogy megerősítse vele pozícióját és ime ismét válságba jutottunk: — Khuen Héderváry miniszterelnök Bécsbe utazott, magával vevé a kormány lemondását.

A váratlanul jött vasárnapi audiencia után már látszott, hogy komoly baj van. A resolúció elejtése is nagy vereség és megalázás a kormányra és pártjára és igazán próbára tette a pártot — de most még keserűbb próba várakozik reá s ezt már úgy látszik nem bírja elviselni.

Auffenberg hadügyminiszter a delegációban első fellépésével maga ellen ingerelte a magyarokat. Már akkor komoly kritika alá vették őt a munkapárti delegátusok s alig kerülhette el a leszavazást.

Azóta pedig sok minden gyűlt egybe Auffenberg ellen. Már februárban oly elég volt az ellentét a közös hadügyminiszter és a magyar kormány s az őt támogató munkapárt között, hogy lehetetlennek tartották további együttműködésük t és együtt maradásukat. Vagy — vagy, így állították fel a kérdést a munkapárt legkomolyabb és leghiggadtabb elemei, köztük maga Tisza István gróf is,

És mikor a kormány és a párt a király iránt való tekintetből belenyugodott a resolúció elejtésébe, nyomban megirták a magyar félhivatalosok, hogy kárpótlásul bukik Auffenberg, ki már benyújtotta lemondását.

Ezt a magyar félnek jól eső hirt azonban azon melegiben megeafolták az osztrák félhivatalosok kérkedően hirdelve, hogy Auffenberg miniszternek helyén van a feje és nem szándékozik azt a szivességet megtenni a magyar kormánynak, hogy benyujtsa lemondását.

Sajnos, a következők azt igazolták, hogy az osztrák lapok jobban vannak értesülve — Auffenberg még mindig nem mondott le, sőt a jövő héten megint megjelenik a magyar delegáció színe előtt s kéri annak bizalmát és kéri e bizalom jeléül költségvetésének megszavazását.

Ezt a keserű pirulat már nem tudja lenyelni sem a kormány, sem a párt. Itthon kész megvívni a csatát, el van szánva akár új választásra is, de annyit elvár, hogy amikor itthon minden erejét meg kell feszítenie, akkor ne vessenek neki gáncsot — Bécből, melynek kedvéért annyit tűrnek és lenyelnek. Aki pe-

dig nekik gáncsot vetett, — az előtt ne kényszerítsék őket fejet bajtani.

Ez a nyitja a legujabb kormányválságnak, melynek kimenetele beláthatatlan.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 16.

Elnök **Návay** Lajos.

A jegyzőkönyvet változatlanul hitelesítették. Bemutatja az összeférhetetlenségi zsűri ítéletét, amelyben kimondatott, hogy Széchényi Emil gróf mandátuma nem áll összeférhetetlen ségben a Minerva biztosítótársaságnál elfoglalt igazgatósági tagságával. Jelenti, hogy napirend előtti felszólalásra kértek engedélyt Egy Béla, Bakonyi Samu, Zichy Aladár gróf, Batthyányi Tivadar gróf és Abraham Dezső a horvát kérdésben s ő az engedélyt erre megadta.

Egy Béla: Hibáztatja a kormány horvátországi politikáját. Amennyire elítéli a horvátok triálisztikus törekvéseit, annyira szükségesnek tartja hogy ezeket a törekvéseket erőssé kzzel elfojtsák de nem helyeselheti, hogy az alkotmány felülggesztésével próbáljuk az ottani helyzetet orvosolni. A naplóból konstatálja, hogy a horvát országai viszonyok rendezése érdekében harminchat év óta semmi sem történt. A triálisztikus törekvések még a Héderváry bánnsága idejére vezethetők vissza. Csak az a sajnáltni való, hogy az áldatlan állapotok az ottani magyarok, különösen a vasutasok helyzetét, nehezíti meg. A zágrábi üzletvezetőségnek Pécsre való áthelyezését kéri.

Abraham Dezső teljes egészében magáévá teszi Egy fejtegetéseit s úgy szintén Kossuth Ferencét is, aki azt mondta, hogy az annyira komoly ügy, hogy nyílt ülésen kell azt szóvá tenni.

Kéri a kormányt, hogy hagyjon fel ezzel a horvát politikájával, mert erős kézre szükség van, de erőszakra nincs. (Helyeslés a baloldalon.)

Benedek János a mostani horvátországi viszonyokat a magyarországi alkotmányos éleire tartja veszedelmesnek. Magyarország királyi biztosságát nem ösmer. Tiltakozik az ellen, mintha a királyi biztos kiküldése az egész Ház helyeslésével találkozna. A sajtószabadság korlátozásával, a gyülekezési jog konfiskálásával Horvátországban rendet teremteni nem lehet. (Helyeslés a baloldalon.) Nem tartja a miniszterelnök szükségesnek, hogy legalább néhány szóval tájékoztassa a Házat a kormány intézkedéseiről, s annak a horvátországi viszonyokra való hatásáról?

5 perc szünet.

Mely után

Návay Lajos elnök megnyitja az ülést.

Batthyányi Tivadar gróf köszönetét fejezi ki az elnöknek, amiért megengedte, hogy napirend előtt és nyílt ülésen tehetik szóvá a horvátországi viszonyokat. A kormány nem tájékoztatja a Házat sem a horvát kérdésben sem a választójog kérdésében. Ha a kormány nem tudja megvalósítani a választójogi reformot, engedje át a helyét azoknak, akik megtudják és megakarják alkotni. (Székely Ferenc igazságügyminiszter a bársonyszékre mutatva szól: »tessék.«)

Ugy értesült, hogy Zichy Aladár gróf

egy indítványt jegyzett be az indítvány könyvbe a választójogi reform java-lat megalkotása érdekében. Bár tiszteli ennek az indítványnak az intencióját, nem sok eredményt vár tőle. Ezután a horvát kérdéstről beszél.

Batthyányi Tivadar után **Polónyi Géza** szólalt fel, kifogásolja, hogy a kormány a horvát kérdéstről egyáltalán nem nyilatkozik. Ezt csak az esetben tehetné meg Héderváry, ha már nem volna miniszterelnök. Végül kéri, hogy tájékoztassa a kormány a Házat a királybiztos kiküldéseinek okáról.

Az ülés 2 órakor ért véget.

Zichy Aladár indítványa.

A néppárt vezére **Zichy Aladár** gróf már husvéti cikkében felvetette az eszmét, hogy a választójog segítségével kell megkeresni a válságból kivezető utat.

Ezt az eszmét most konkrét formába öntötte s a képviselőház tegnapi ülésén a következő indítványt jegyezte be az indítványkönyvbe:

»Válasszon a képviselőház egy hatvan tagu pártközi biztosságot, melynek feladata a véderőjavaslatok tárgyalása alatt az általános választójogi törvényjavaslat alapelveit megállapítani.

Utasítsa a Ház a kormányt, hogy ezen bizottság tanácskozásai során megállapított elvi alapokon sürgősen készítse el a választójogról szóló törv. javaslatot és terjessze azokat nyomban a Ház elé.

A Justh-párt, hir szerint nem támogatja ezt az indítványt, bár az ő álmaik sietne megvalósítani, — de nem pártolja azért, mert nem akarja megmenteni a kormányt. Tehát most már nem általános titkos kell nekik, hanem a kormány.

Hát megteszi ezt is.

Majd meglátjuk, segítenek-e azután megoldani a válságot, — ha ők nem kapnak biztosítást egy-két tárca erejéig.

1500 ember halála a tengeren.

A világ legnagyobb hajója elsüllyedt. —

Megdöbentő hirt röpit világgá a táviró: *Titanic, a világ legnagyobb hajója elsüllyedt és 1500 embert vitt magával a hullámsírba.* A modern, haladó, a természet erőin büszkén diadalmaszkodó ember gögös lelke az irtózatoss tragédia hírére megrendült. Ime nem lehetsz büszke, parancsoló ur a természet felett, elég a természet egyetlen mozdulása, egy, a sarkról csendesen lefelé uszó jéghegy és sok száz ember megszűnik élni, az emberi zseni nagyszerű alkotása megszűnik lenni, elpusztul. Nem te vagy a minden, nem bizhatod el magad, van nálad nagyobb erő is a világon...

A megrendítő szerencsétlenségről részletes tudósításunk a következőkben számol be:

Két világrész érdeklődő figyelme kísérte első útjára a Titanicot. Milliósok, művészek és a közélet más kiválóságai, összesen valami 2000 ember volt a hajón, mikor az Océán habjait először szelte át a hajóóriás. Nieuw-Froland körül azután egy hatalmas jéghegy éle tönkretette a hajókolosszust április 15-én éjjel 2 órakor, (amerikai időszámítás szerint hétfőn reggel 8—9 óra között.)

A szerencsétlenség pillanatában már bizonyos volt, hogy a hajó menthetetlen, az'orra egészen letörött és nem segíthetett a szivattyúzás sem. Azonnal dróttalan táviratokkal igyekeztek a veszély hírére a tengeren levő hajókkal közölni és négy hajó teljes gőzzel indult a Titanic segítségére. A Virginia érkezett oda elsőnek, de már késő volt, a hajó roncsokban hevert a tengeren. A több mint 2000 emberből csak 800 és egynehány embert sikerült megmenteni, akiket mentőcsónakra szállítottak, és az odaérkező segélyhajók, a Virginia és a Carthagia vették fel őket.

Az elpusztultak közt van *Vanderbilt* és *Asta* milliárdosok, azután *Willan Stead* hírneves angol író a Nobel díj nyertese is. Továbbá a tulajdonos *White Star Line* hajótársaság vezérigazgatója, *Ismay* is.

Csodálatraméltó hősiességgel viselkedett a Titanic hajó kapitánya *Smith*, továbbá a tisztikar és a legénység. Mindnyájan áldozatul estek az utolsó percig buszgn, hősiességgel teljesített kötelességüknek és nekik köszönhető hogy több mint 800 embert, többnyire asszonyokat és gyermekeket sikerült megmenteni.

A katasztrófa helye pontos számítás szerint 21 fok, 16 perc szélesség és 50 fok, 14 perc hosszúság.

New-Yorkban és Londonban óriási az izgalom, az utasok hozzátartozói kétségbeesve várják a híreket a hajón voltokról.

London, 1912. ápr. 16.

Az *Olimpic* ről ide küldött jelentés szerint a Titanic hajóról összesen 868 embert sikerült megmenteni. A menekültek nagy része asszony és gyermek.

Nagy tüzvész a vársonkolyosi állomáson.

Tegnap éjjel 11 órakor kellemetlen kalandjuk volt a nagyváradi-kolozsvári utasoknak. A vonatok ugyanis minden akadály nélkül jutottak el az utvonalon vársonkolyosi állomásig. Itt azonban a tilos jelző lámpa helyett hatalmas égnek meredező lángok világítottak a vonatok elé s megállásra kényszerítették a büszke gyors vonatokkal együtt az egyszerű teher és személyvonatokat is.

Az utasok ijedten ugráltak fel s rohantak a kocsik ablakaihoz, melyen erős vörös fény hatolt be. Kint hatalmas fekete füstfelhők gomolyogtak az égnek s a lángok recsegve-roppogva emésztették az állomás mellett lévő épületeket és a hozzá tartozó részeket. A megijedett utasokat csakhamar sikerült megnyugtatni, akik békével várták tovább míg megindulnak a vonatok. A vonatokat *Sáck* Mártonné kantiójának a pusztulása akasztotta meg. *Sücné* házában ugyanis a konyhában ismeretlen okból kifolyólag tűz keletkezett s csakhamar lángokba borította a tetőt.

Az oltásra csupán egy-két ember tudott sietni, mert az épület a köz-égtől több kilo-

méterre volt. Az oltást megkísérítő emberek valósággal kétségbe voltak esve.

Az égő épület szomszédságában ugyanis hatalmas raktár volt, melyben minegy 90 métermázsza szalona és más élelmi cikk volt felhalmozva, az erdőirtó munkások részére.

Azt akarták megakadályozni, hogy a tűz ebbe raktárba ne kaphasson bele. Fáradozásuk hiábavalónak bizonyult. A tűz átcsapott a raktárra is. Pár perc múlva fojtó fekete füst és kellemetlen égett zsír szag tanuskodott róla, hogy ég a raktár is. Az oltást kísérő munkások abba hagyták fáradozásukat, mert menteni, vagy a tűznek útját vágni egyáltalán nem sikerült.

A tűz pedig oly erős volt, és oly nagy terjedelemben égett, hogy a vasuti síneken lehetetlen volt a közlekedés. Ekkor érkezett meg az 501. 502. gyors és az 509-es személyvonat. A vonatok természetesen megállottak, azonban senki sem tudott a vonatról a tűz lokalizálására sietni. A tűz teljesen elpusztította mindent. A vonatok csak akkor folytatták útjukat mikor már a tűz heve alább szállott.

A kigyulladt épületből semmit sem lehetett megmenteni. Elpusztultak az összes felszerelések is. A kár jelentékeny. A tűz még másnap 10 órakor is égett s csak délután sikerült teljesen eloltani. A vizsgálat folyik annak megállapítása végett, hogy mi okozta a tűz okát.

Sipos Bálint halálos ítéletét a Kuria helybenhagyta.

Majdnem teljes bizonyossággal mondjuk, hogy Sipos Bálintnak, a jákóhodosi kézszeres rablógyilkos sorsa tegnap véglegesen eldőlt. A királyi Kuria tegnap délelőtt tárgyalta Sipos Bálint és társa bűnügyét, *Vaurik* Béla kuriai bíró elnöklése alatt és a semmiségi panaszt elutasítva a nagyváradi esküdtségi bíróság ítéletét *Sipos Bálintra és Filípás Lőrincmére vonatkozólag helybenhagyta, Nagy Bálintra nézve pedig, akit az esküdtségi bíróság életfogytig tartó fegyházzal sújtott, az ítéletet enyhítette és az életfogytig tartó fegyházát tizenöt évi fegyházra változtatta át.*

A múlt év december 11-én egész Nagyváradi izgatott érdeklődése mellett hozta meg ítéletét nyolc napi hosszú, fárasztó tárgyalás után a nagyváradi esküdtségi bíróság *Korn* Lajos törvényszéki bíró elnöklése alatt. A jákóhodosi borzalmas rémregény befejezését megnyugvással vette tuomásul a közönség és nem keltett váratlan meglepetést a halálos ítélet sem. Az volt az általános vélemény, hogy a bűnösök méltó és igazságos büntetésben részesültek és most ezt a véleményt a Kuria, a legfelsőbb bíróság is megerősítette, bár nagy volt a remény, hogy a halálraítelt is az ítélet súlya alatt megtört Sipos Bálint, anyátlan, ártatlan kis gyermekek apja kegyelmet kap...

A tárgyalás hatalmas aktacsonói több mint egy hónapja kerültek fel a Kuriahoz végső, jogerő elintézés végett. A tegnapi tárgyaláson *Vajkó* Pál kuriai bíró volt az ügy referense, a vádat *Szeőke* István dr. koronabíró képviselte, Sipos védelmét pedig dr. *Mokor* Béla fővárosi ügyvéd látta el. A Kuria tanácsa a védő előterjesztéseit, a semmiségi panaszokat elutasította és meghozta a fenti ítéletet.

Az ítélet meghozatala után kegyelmi tanácscsál alakult át a Kuria. A kegyelmitanács

határozatának tartalmát a hivatalos titok hétpécsettje fűdi, de valószínűleg nem ajánják a király előtt kegyelemre Sipos Bálintot.

Néhány hét múlva tehát akasztás lesz Nagyváradon.

Makkay József temetése.

Tegnap délelőtt impozáns, megható módon nyilatkozott meg a részvét b. e. *Makkay* József papnöveldei aligazgató temetésén.

Magánfogaton, a villamos vasuton és gyalog özlökt a résztvevő közönség a Kolozsvári-utcai gyászházhoz, amelynek udvarát sőt a ház előtt az utcát is zsúfolásig megtöltötte a közönség.

Megjelent a végtisztességen gróf *Szechenyi* Miklós v. b. t. t., megyés püspök is, valamint a káptalan több tagja és a központi papság majdnem teljes számban. Ott voltak a többek között: *Szechenyi* Jenő pápai prealátus, dr. *Lányi* József tinini püspök, dr. *Karácsonyi* János, dr. *Bundala* Mihály Spett Gyula kanonok, dr. *Vucskics* Gyula, *Lopusny* Gyula, *Mayer* Antal tb. kanonokok, *Halász* Gyula plébános, *Brém* Lőrinc püspöki titkár, dr. *Némethy* Gyula, dr. *Peszky* Ferenc, dr. *Knecht* János, dr. *Pataky* Arnold, dr. *Lestyán* Endre szeminaryumi tanárok és előjárók, *Szebeni* Gyula, *Linderberger* János gyulai, *Gáspár* István mezőberényi és *Besser* Hugó plébánosok, *Gauruder* Isauruss és *Hencz* Antal kapucinus rendű áldozárok, az irgalmasrend tagjai, *Szmetka* L. Ödön a főgimnáziumi igazgató, továbbá dr. *Molnár* Imre jogtanár, *Butyka* Lajos máv. állomástüsznök, *Gillreiner* Adolf, *Rózsa* Ambrus, dr. *Krúger* Aladár, *Komlóssy* József, *Darvassy* Lajos, *Peiser* Károly, a püspökség és káptalan uradalom tisztikara, *Frölich* János, *Jelinek* Géza, *Jelinek* Ferenc, *Csanda* Endre, *Csatáry* József, *Beleznay* Antal, *Tóth* Elek, *Weingärtner* Andor, *Fekete* László, dr. *Wawrek* Kálmán, *Máthé* András, *Országh* Antal, *Zsdánszky* László, *Czigelt* József, *Réz* Mihály, *Bodnár* János, *Hant* Frigyes, *Mercz* János, *Leitner* Ferenc, *Löwenstein* Zsigmond, *Andriska* Károly, *Tátray* Sándor, dr. *Mendelényi* Béla, *Kiss* Dávid, *Baumeister* Ernő, *Tuka* János, *Bumbera* István, *Plander* Sámuel, *Cseréy* Dezső, *Knapp* Mihály, *Markély* János, *Orosz* Péter, *Peller* Ferenc stb. ott voltak továbbá: a növendék papság, a váradi velencei r. kath. fiú és leányiskolák növendékei a tanítókkal és az irgalmasnővérekkel, a *Szent* László nyomda személyzete s óriási számú előkelő nőközönség.

Az udvaron a ravatal körül pálmák, babérfák, más délszaki növények, valamint nagy kandellaberekben égő gyertyák sokasága volt felállítva. — A halottas háznál és a templom ajtóban díszbe öltözött rendőrök álltak.

A háznál a beszentelést *Fetser* Antal felszentelt püspök végezte megfelelő segédlettel.

A beszentelés után a gyászmenet a váradi velencei plébánia templomba vonult, ahol a requiemet szintén *Fetser* Antal püspök végezte.

A gyászmise után a papi jelvényekkel díszített ércokorsót a 4 fogatu üveges gyász-kocsi-ra tették és a gyászmenet a magán fogatok hosszú sora által kísérve, a váradi velencei temetőbe vonult, ahol a korán elhunyt nemes szívű egyházi férfit hült tetemeit örök nyugalomra helyezték.

Ugy a háznál, mint a temetőben a papnö-

vendékek megerősített énekára Beleznay Antal karnagy vezetése alatt remek gyászénekeket adott elő.

A korporsót remek élővirág koszorúk díszítették a következő felirásos szalagokkal:

Felejthetlen jó fiam és testvéremnek — szerető édes Anyád, Rózsa és családja. Szeretünk a siron túl is elkísér — Isten veled egyetlen jó barát Jelinek Feri és Ilonka. Imádkozzál érettnök kedves keresztapa — Jelinek Klára, Irma. Tisztelete jeléül — a Szent László nyomda személyzete. Isten veled a viszontlátásra — Fehér Gyula és családja. Felejthetlen barátjának — Fekete László. Isten veled Józsika a legjobb barátainak egyike — Ország Antal. Hálás tisztelet jeléül — Szatmáry Mihály erdővéd és családja. Tisztelet jeléül — a káptalani tisztikar. Szeretett karársuknak — a papnevelő intézet tanárai. Vasuti asztaltársaság — felejthetlen barátjuknak. A papnevelde növendékei — felejthetlen előjárójuknak.

A nagydíszű temetést Weiszlovits Adolf fia első nagyváradi temetkezési vállalata rendezte, a megszokott pontossággal.

UJDONSÁGOK.

P. Fiedler Lipót szentgyakorlatai.

Tegnap háromszor is zsufolásig megtelt az olasz i plébánia templom Fiedler Lipót jézustársasági atya előadásaira. Péter Fiedler mint egyházi szónok egyike a legvonzóbbaknak. Szédületes nagy tudással alapozza meg szavai logikával vezet le igazságait. Mindenik beszédje kitörölhetetlen nyomot hagy a hallgatóságban s a miut tegnap megtelt a templom, a közönség hangulatából ítélve, meg fog telni még inkább a többi szentbeszédre. Mindenki a legnagyobb lelkesedéssel beszél Fiedler atya beszédeiről.

Es még valamiről beszéltek ezzel kapcsolatban: egy szemérmetlen kirohanásról, melyet a Nagyváradi Napló vasárnapi száma Fiedler beszédei és személye ellen előre, ismeretlenül elkövetett. Olyan nemtelen düh sugalta azt a cikket, a milyen csak az emberi lélek legalján teremhet meg. Az ilyen színvonalon álló pornografikus cikkekkal nem foglalkozunk, ezért nem tértünk ki rá tegnap. Ma is csak annyit említenek meg, amennyi a tegnapi nap krónikájához tartozik: hogy a közönség egy része emlegette a Nagyváradi Napló cikkét, még pedig a mint másképp nem is lehetett: megvető undorodással. Ilyen támadásra nem is érezhetett mást senki.

P. Fiedler mai előadásainak címei a következők:

Nők részére délelőtt: *Modern jámborság és emberszeretet.*

Délután: *Ismeretlen uagység.*

Ferfiak részére este fél 7 órakor: *Szenatorium a szivbajosok számára.*

* Ditrich vezérőrnagy áthelyezése.

A nagyváradi társadalom egyik kimagasló tagja Ditrich altábornagy legközelebb megváltik Nagyváradtól. Mint értesülünk a kiváló férfit: áthelyezik Nagyváradról Szerajevóba. Az áthelye-

zésről szóló királyi kéziratot legközelebb fogja hozni a hivatalos lap. Az általános rokonszenvek örver dő tiszt távozása érzékenyen érinti a váradi társadalmat.

* Törvény Bihar megye pótadójáról.

A hivatalos lap tegnapi száma meghirdeti a szentesített 1912 évi XXIV. törvénycikket, amely Biharvármegyének 5 százalékos meghaladó vármegyei pótadó kivetésére adandó felhatalmazásról szól. Ez a törvény az életbeléptetéséről szóló szakaszon kívül csak egy szakaszból áll s ez a következő:

1. §. Biharvármegye közönsége felhatalmaztatik, hogy az 1883: XV. tc. értelmében kivethető 5 százalékos vármegyei pótadón felül, a vármegyei közkórház kitélepitése céljából és egyéb közegészségügyi célokra megszavazott 1 és fél százalékos és a vármegyei építkezési alap céljaira megszavazott 2 és fél százalékos további pótadót legfeljebb 50 éven át kivesse.

A törvény a kihirdetés napján lép életbe. Most már mi sem áll utjában, hogy az új közkórház építését foganatosítsa a vármegye.

* A munkásalakások kérdése. A munkásalakások ügyében a gyáriparosok orsz. szövetségének nagyváradi fiókjá átíratot intézett Nagyvárad városához. Tudomással bír a szövetség arról, hogy a város hajlandó munkásalakásokat építeni, ha az építés költségeihez a kereskedelmi miniszter 200.000 koronával hozzájárul; a tanács előtt fekszik továbbá Gerster-Magyar Szunyogh cég ajánlata munkásalakások építése iránt, végül a Nagyváradi Városi Vasut területet kért munkásalakások céljaira. A szövetség arra kéri a várost, hogy az állami hozzájárulást sürgesse meg, a Gerster-Magyar Szunyogh vállalkozásának sikerét mozdítsa elő s mielőbb adjon ingyen telket a városi vasut által építendő munkásalakások céljaira. A gyárak és iparvállalatoknál addig nem lesznek rendezett munkásviszonyok, míg a munkásalakások ügye kedvező megoldást nem nyer.

* Esküvő. Hartmann József szabadkai tojás nagykereskedő, tart. huszárhadnagy, tegnap tartotta esküvőjét Schvartz Sára kisasszonnyal, fancieskái Schvartz Ferenc nagybirtokos leányával.

* A kamarai választások jóváhagyása. Már hetekkel ezelőtt említettük, hogy a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara beltagjainak választását a kereskedelmiügyi miniszter jóváhagyta. Tegnap végre leérkezett a kamarához a miniszter leiratának másolata, amelyben tudatja, hogy a Kereskedelmi Csarnok tagjainak felelősségében felhozott dolgok, különösen ami Pásztor Ede szerkesztő szereplését a választásoknál illeti, nem szolgál elég okul a választás megsemmisítésére; valamint a Lebovits Rudolf felelőssége sem nyújt elég alapot az új választás elrendelésére, miért is a választást helyben hagyja. — Különös, hogy a városhoz tegnap még nem érkezett meg a leirat, holott az a polgármester hatáskörébe tartozik. Ha a városhoz megérkezik a leirat, a főkapitány, akit a város tanácsa a kamara újjáalakításának vezetésére kiküldött, összehívja a kamara újonnan megválasztott bel- és kültagjait, hogy a kamara elnökét és két alelnökét megválasz-

szák. A választás eredményét jóváhagyás végett felterjesztik a kereskedelmi miniszterhez. Mikor az elnök és két alelnök választását a miniszter megerősíti, a főkapitány közös végülésre hívja össze úgy a régi, mint az új kamarai bel- és kültagokat s a kamara ügyeit az új kamara átveszi s ezzel a kamara új ciklusa kezdetét veszi.

* Szabadkőműveslap Nagyváradon.

Már régóta sóvárog a szívük a szabadkőműveseknek az után, hogy itt Váradon legyen egy szabadszájú napilapjuk. Ez az eszme azonban legtöbbször szomorú elhagyatottsággal kellett hogy visszavonuljon a teóriák és vágyak sötét barlangjába, mert ha valahányszor valamelyik buzgó és naiv testvér kimerte hozni a porondra és tüzelni kezdett, hogy uraim! hisz csak az anyagiak kellenek már hozzá! — akkor sunyin, hidegen és komoran kezdtek kivonulni az áldozatkézz testvérek. Most azonban újra rugaszkodik egyet a főmester, hogy hátha! Ma délután 6 órakor gyűlésbe hívta munkásait és testvéreit. Meghívójában rendkívül fontosnak jelzi a napilap megindítását és jelzi, hogy ebben a tárgyban okvetlen kell határozniok. Erdelklődőket nem látnak szivesen.

Ilát a mi katolikus közönségünk mikor fog arra fölébredni, hogy a sajtó ügye rendkívül fontos?

Menjenek el katolikus férfaink a szabadkőművesek mai vakolására, tanulják meg, mit jelent a sajtó — ellenünk s akkor talán azt is megsejtik, mit jelent mellettünk.

* A kamarai értesítése. Az országos paed. könyvtár és tanszermuzeum elnöksége a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur rendelete alapján különböző kisedet nevelő intézeti foglalkoztató tárgyak szállításának biztosítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő: 1912. május hó 1. A pályázati ajánlatok részletes feltételei a kamarai irodában a hivatalos órák alatt d.e. 8 — d. u. 2 óráig megtekinthetők. Nagyvárad, 1912. április hó 14. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula kir. keresk. tan. elnök. Dr Sarkadi Lajos titkár.

* A gyáriparosok és a Drágán-vízmű.

A magyar gyáriparosok orsz. szövetségének nagyváradi fiókjá megkereste Nagyvárad városát a Drágán-vízmű ügyében. Mivel ezen nagy vízmű létesítése igen fontos a gyáriparra, mert előnyösen jutna villamos energiához, kéri Nagyvárad városát, hogy a vállalattal újból vegye fel a tárgyalások fonalát s a létesítés elé gördített akadályokat a nagyváradi ipar érdekében hártsa el s a megvalósuláshoz segítse e vállalatot. — Csak egy baj van s ezen akadt meg a tárgyalás is. A vállalkozók igen magas árért akarják a városnak 50 évre a nyakába sózni a villamos áramot. Így nem jöhet létre a megegyezés.

* A primás sorsa. Buday Sándor tegnap előtt este még huzta a jó talpalá való nótát. Hegedű hurjainak zokogásával megsirattatta a kismarjai leányokat, legényeket. De már nem huzza. Tegnapelőtt, este a kismarjai mulatság után hazafelé ballagott. Már nem messze volt kunyhójától, a mikor hirtelen előtte termett két alak és egyszerűn leütötték. Halva találtak reá tegnap reggel a járőkelők. A csendőrség

**A legújabb
tavaszi czipő ujdonságok**

**MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.
Szabott gyári egységáruk.
Telefon 687**

Telefon 687.

azonnal megtartotta a vizsgálatot és megindította a nyomozást. A nyomozásnak pár óra alatt meg lett az eredménye. Letartóztatta a csendőrség Rácz József és Kiss Imre kismarjai zenészeket, akik bevallották, hogy ők tették el láb alól Budayt. A gyilkosságnak régi harag volt az oka. A gyilkosok már régen vártak az alkalomra, amikor kitölthetik bosszújukat. Most eljött az alkalom s a gyilkosok alaposan ki is használták. Azzal védekeznek, hogy nem megölni csak jól elverni akarták Budayt. Mindkét gyilkost beszállították a nagyváradi kir. ügyészség fogházába.

* **Egy falu veszedelme.** A nagy esőzések következtében a vármegyében az Er folyó mentén fekvő községek vannak kitéve legjobban a veszedelemnek. Székelyhidi tudósítónk jelentése szerint a székelyhidi járás Erkeserű községében a kiöntött Er vize annyira átáztatta a község talaját, hogy az épületek biztonsága forog veszélyben. Nagyon sok épület már valósággal életveszélyessé vált, úgy hogy a lakosok közül sokan kiköltöztek házaikból és a szomszédos községekbe hurcolózkodtak át. A rakoncátlan folyó bár a közeli években volt szabályozva, most ismét rémévé vált a községnek. A hatóság úgy segít a bajon, hogy a kiöntött vizet lecsapoltatja. Ha az idő kedvezőbbre fordul, úgy a javulás rövid időn belül beáll, még mielőtt nagyobb bajok keletkeznének.

* **Riadalom a Szacsvay-utcán.** Tegnap este nyolc órakor hangos lövöldözés verte fel a Szacsvay-utca csöndjét. Az első pillanatban az a hír kapott szárnyra, hogy egy ember betört egy lakásba, ahol tudta, hogy csak nők laknak. A lakásban rajtacsipet volna az egyik házbéli nő, amint a szekrényeket leszegette. A rabló állítólag rárohant volna a nőre s fojtogatta, mire az sikoltani kezdett. Az utcán óriási csődület támadt s valaki betelefonált úgy a rendőrségre, mint a mentőkhöz. Ekkor aztán kiderült, hogy az egész felültetés volt, mert a rendőrök csak egy részeg közműveslegényt, Fazekas Istvánt találták, aki kedélyes állapotban vígan lövöldözött a házak tetejére. A lövöldöző embert, aki miatt a mentők is kivonultak, bekisérték a rendőrségre.

* **A legrégebb magyar sirkő.** A Páris-patak beboltozása folytán, a mostáni meder felett Sztaroveszky-utcára egy új utcát nyitnak a Palkovits és Schmakk-házak között. Az új utca vonalában most nagy építkezések folynak. A Palkovits-háznál emeletes épületet emelnek, a melynél *Fehérvári Géza* bádigos készíti a vízvezetési munkálatokat. Mintegy másfél méternyire ástak, mikor egy meglehetősen ép állapotban levő fehér márvány siremléket találtak, a melynek felirata tisztán olvasható. Ezen a tájon volt a Szent László kápolna. A feliratok felett van bevésve a nemesi címer: egy ácsbárdot tartó, páncélos kar. A sírfelirat a következő: Itt fekszik az Urban elhunyt boldogh emlékü

GOROS JÁNOS

az elő kedves házastársával együtt kiknek az Isten aggyon boldogh Feltámadást az utolsó napon. holt mes. an. 1665. dies october.

A sirkővön apróbb betűkkel ki van vésve a kőfaragó neve: Feredi András. — Érdekes, hogy minden valószínűség szerint ez az első magyar sirkő felirat Nagyváradon. Palkovits Malvin, az épület tulajdonosa: a nagyváradi Múzeumnak ajándékozta az érdekes régi sirkövet.

* **A mai napfogyatkozás.** Ritka látványban lesz része ma, szerdán jótormán az egész kulturvilágnak. Guayanából kiindulva, az Atlanti-óceánon keresztül Európát délyugat-

ról északkelti irányban 3 óra 7 perc alatt futja keresztül a Nap koronája elé helyezkedett Hold árnyéka, gyűrűs napfogyatkozást eredményezve, mely nehé, habár rövid időre, teljes is lesz. Ez a teljesség csak egyes helyekre s ott is csak ugyiszólván másodpercekre fog kitérjedni, úgy hogy a tudósokat meglehetősen izgalomban tartja. Mint a kalocsai Haynald-observatórium jelenti, Magyarországon, a hol csak részleges lesz a napfogyatkozás, nyugodtan lehet a tüneményt megfigyelni. A fogyatkozás meglehetősen erős lesz, úgy hogy a Nap déli fényessége el fog tompulni és a hőmérsék érezhetően le fog szállni. Zónaidó szerint a fogyatkozás Budapesten 12 ó. 13 perckor kezdődik és 1 ó. 52 perckor végződik. Körülbelül ugyanekkor látható itt Nagyváradon is.

* **Köszönet nyilvánítás.** Az élesdi római kath. templom ujjaéptése költség-ihéz járultak: R. kath. egyház Zlab 5 K, Szabó Sándor Szeghalom 2 K, Bázár Gyula Orosháza 1 K, Barabás György Békés 5 K. — Az élesdi Kath. Kör felszereléséhez: Dr. Karácsonyi János kanonok 100 K, Grócz Béla kanonok 60 kötet könyvet ajándékozott. Isten fizesse meg! *Kozics Gusztáv* plebános.

* **Modern uri fodrászat, manicűr, pedicűr, villanyos arcmassage és olvasóterem.** Nagy Sándor-u. 4. MARTON JOZSEF. Telefon sz. 775.

x **Nincs itt a vadászat!!** Megkezdődött a tilalmi időszak, de az igazi vadászat most már fokozott buzgalommal írja a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezzze be szakembertől. Továbbá a legalkalmasabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát mindenkinek saját érdeke, hogy fegyvere rendben legyen mire újból szüksége lesz rá. A legelőkelőbb fegyvergyárosok fegyverei állandóan nagy választékban készség mellett található LADÁNYI JÓZSEF puskaművesnél, Nagyvárad, Rákóczi-ut, Moskovics palota. M. kir. lőporáruda. Telephon 269. — **Tanoncz felvétetik.**

x **ASZÓDI** Kossuth-utcai csémege és nagyáruházának heti jelentése: Kristály kocka cukor, Király háztartási cukor, Süveges fehér cukor, Saját őrlésű porcukor, Toronek teher cukor, Édes tartalmu fehér kocka cukor, Szalámi, Liptai túró, Kávék csak nemes fajokból! Kávéházi Megay sütemények a jelenkor legjobb tésztái, melyek minden előkelő kávéházban kaphatók és a hol nincs, ott követeljük,

SELYEM TRIKÓ, GUMI TRIKÓ ÉS HALCSONTNÉLKÜLI FÜZŐ
eredeti párisi szabadalmazott gyártmány, csak

Rosenzweig Rózánál

kapható. Szalárdi-utca 9.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Berkovits és Társa.
Csütörtök d. u. Ifjúsági előadás: Falurossza; este: Eva boszorkány.
Péntek: Luxemburg grófja.
Szombat: Rablólovag.
Vasárnap délután: Ártatlan Zsuzsi; este; A frankfurtik. (Bemutató.)

—
Ifjúsági előadás. Tóth Ede örökszép népszínműve, a »Falu rossza« kerül holnap délután színpadra ifjúsági előadásban. A főszerepeket Miskey, F. Károlyi Leona, Hunyady, H. Körösi Juci, Leövey játszák. Jegyek már ma válthatók.

A frankfurtiak bemutatója. Sten-zációsán érdekes bemutatóra készül a színház drámai személyzete. Vasárnap este tartják meg

a budapesti Magyar színház új sláger-darabját: »A frankfurtiak«-at. Ot Rothschild igazgató ténete körül folyik a darab, amely Budapesten óriási sikert aratott és állandó műsor darabja lesz előreláthatólag a Szigligeti színháznak is. Az újdonság főszerepeit Gózon, Hunyadi, Tóth Elek, Sik Rezső, Angyal Ilka és Szentgyörgyi Mártha játszák.

Luxemburg grófja új szereplőkkel. A népszerű »Luxemburg grófja«-t pénteken, új szereposztásban eleveníti fel a színház. A címszerepet most először Medgyaszai Jenő játssza. Babil szerepében pedig Leövey mutat be új alakítást. Négy heti szabadsága után ez alkalommal dirigál először Várady Aladár, a színház derék karmestere, akit a közönség rég-szerűl ovációkban készülnek részesíteni.

EGYESÜLETEK.

A Kaszinó közgyűlése.

— Deficit fenyeget. —

Szokatlanul nagy érdeklődés mellett fejt le tegnap a Biharmegyei Kaszinó közgyűlése. A nagy érdeklődés egyik oka az volt, hogy állítólag ki akarta buktatni egy csoport a kaszinó egyik igen érdemes vezetőjét. Ezt azonban a tagok óriási többségének látható hangulata mellett még csak meg sem kísérelték.

A közgyűlést Hlatky Endre vezette; megnyitó szavai után Cseresznyés Albert jegyző felolvasta az évi jelentést, a zárszámadást és költségvetést, melyeket a közgyűlés elfogadott.

Hlatky Endre rámutatott arra a körülményre, hogy a zárszámadás fölösleggel zárult ugyan, de figyelembe veendő, hogy a fölösleg a múlt évi készpénzmaradványnak köszönhető, de az év közben befolyt bevételeket a kiadások 1000 koronával felülmúlták. Okvetlenül gondoskodni kell a bevételek fokozásáról, esetleg a tagdíjak fölemelésével, a mai 32 koronáról 40 koronára, mert különben a kaszinó tovább fenntartható nem lesz.

Meskó Boldizsár a tagsági díjak emelésének ellene van. Szerinte a kaszinó nem elég modern, nem kényelmes. Hiányzanak a külön kártyaszobák, a hová nem is kellene a főbejáraton följárni...

Itt többen közbekiáltottak:

— Baccarat!

— Hát legyen baccarat, vagy ferbli, vagy huszonegy, de ezekben a helyiségekből jelentékeny jövedelem folyik be a kaszinóba.

Hlatky Endre megcáfolta, hogy a kaszinó nem elég modern és nem elég kényelmes; ezt viharos éljenzéssel helyeselték a tagok. A jövedelem fokozására a kaszinó hagyományainak megfelelő minden indítványt komoly megfontolás tárgyává fognak tenni.

Azután a választásokot ejtették meg, a kilépő választmányi tagokat s a tisztikart újra megválasztották, kivéve dr. Ertsey Pétert, a kaszinó eddigi ügyészét, aki Nagyváradról el fog költözni s így tisztségéről végleg lemondott.

Az igazgatóság és tisztviselői kar tagjait megválasztották: Dr. Beöthy László, Hlatky Endre, báró Szentkereszthy Zsigmond igazgatók, dr. Mártonffy Bogdan ügyész, dr. Thury Kálmán pénztárnok és Cseresznyés Albert jegyző-könyvtárnok.

Az alapszabályok 19. § a értelmében kilépő s az 1912, 1913, 1914. 3 évi időtartamra választás alá eső választmányi tagok újra megválasztottak és pedig: Bölönyi József, Frankó

Endre, Huzella Gyula, dr. Márkus László, Medvigy Mihály, dr. Móricz Ernő, Pallay Lajos, Rimler Károly, Velyáczy Gyula, dr. Wallner Ödön.

A zárórért. A kereskedelmi alkalmazottak, ma azaz szerdán este fél 9 órakor ismét értekezletet tartanak, hogy a 7 órai záróra ügyében a további teendő részleteit megbeszéljék. Az értekezletől függ, hogy mily magartást tanúsítsanak az alkalmazottak azon főnökkel szemben, kik ezen akció elé akadályt gördítenek. Az értekezlet az egyesület helyiségében (Szacsway utca 24. szám alatt) lesz meg-megtartva.

SPORT.

Az NSE. Debrecenben. Az NSE. a múlt vasárnap Debrecenben képviselte a váradí football sportot, még pzdig elég szerencsével és elég dicséretes módon. Ugyanis a Debreceni Kereskedelmi Akadémia jelenleg igen jó formában levő labdarugóival állt ki a mérkőzésre és 2 : 1 arányban végzett. A váradíak között *Niessner* és *Stepán* játszott leg-szebben. A debreceniek tavalyi szokásukkal szakítos szimpatikusan fogadták a szépen s kifogástalanul játszó NSE. csapatot.

Hármas football mérkőzés. Most, hogy az angol labdarugókkal való szenzációs mérkőzés hullámai elcsendesedtek a NAC újabb buzgalommal lát hozzá élénk és változatos programjának további egybeállításához. A közelgő vasárnapon egyszerre három csapattal lép ki a NAC küzdőtérre. Délután fél 2 órakor a NAC III. mérkőzik a NSC II. csapatával, fél 3 órakor NAC II. a NSC II. csapatával játszik, míg fél 5 órakor a NAC I. a NSE I. csapatával fogja a tavaszi bajnoki mérkőzést lejátszani. Ez utóbbi küzdelem lesz a délután clouja s máris nagy érdeklődést lát városszerte.

Díjat nyert varadi vívók. Szegeden két napon át tartó magas nivóju tör és kard-vívó országos verseny volt, mely vasárnap gyönyörű vívó akadémiával végződött. Az első díjakat persze a már nemzetközi versenyeken is dicsőségesen szerepelt fővárosi magyar vívók nyerték, azonban a városunkból benevezett *Ravaszdy*, *Palotai Kovács* és *Szűts Sándor* is igen szép eredményt értek el. A törversenyben *Ravaszdy* és *Szűts* tűntek ki. A másnapi kard-versenyben pedig mind a hárman értékes díjat nyertek. *Ravaszdy* a Tiszai Evezős Klub díját, *Palotai Kovács* a m. kir. honvédelmi díját és *Szűts S.* a szegedi hölgyek díját érdemelték ki. *Ravaszdyt* vívás közben kisebb baleset is érte, balkeze kis ujját ellenfele kardja vívás közben megsebezte. Két hét múlva városunkban adnak találkát egymásnak az ország vívói, reméljük a szegedi verseny fáradalmait nem fogják vívóink kondícióját befolyásolni.

Igazságszolgáltatás.

A jádvölgyi vasuti szerencsétlenség

Tegnap folytatták a jádvölgyi vasuti szerencsétlenség ügyében a fővágyalást. A délelőtti folyamán kihallgatták a még hátralevő tanukat.

Ar ügyre nézve különösen fontos Nagy Miklós vallomása. Nagy Miklós Nagy Zsigmond pályáőr felnőt fia éppen otthon tartózkodott a szerencsétlenség idejében és éppen akkor az apja megbizta, hogy helyette szolgálatot telje-

sítsen. A védelem álláspontja szerint az okozta a bajt, hogy Nagy Miklós jelzéseket adott, amelyek félrevezették a forgalmi hivatalnokot. Nagy most tagadta, hogy jelzéseket adott volna. Vallomása mind a fejelelmi vizsgálat során tett vallomással, mind a több tanuk vallomásával ellentétes és ezért a védelem a megeskutést melőzni kéri. A bíróság hossz-szas tanácskozás után a megeskutést elrendelte.

Délután kezdték meg a szakértői kihallgatást, amely ma délelőtti nyel befejezést. Itélet ma délutánra lesz.

NYILTTÉR.

Figyelmeztetés!!

A serfogyasztási idény beáll-tával van szerencsénk a t. c. fogyasztó közönséget értesí-teni, hogy

eredeti töltésű DRÉHER-fele palacksernek

csak az tekintendő, melynek üvegén és bádogdugóján

jelzésű védjegyünk látható.

Kérjük ezt figyelemmel kísérni.

Teljes tisztelettel

Bognár és Szántó.

TÁVIRATOK.

Püspöki konferencia.

Budapest, április 16.

(Saját tudósítónktól.) Vaszary Kolos hercegprimás a magyarországi latin és görög szertartású katolikus püspököket konferenciára hívta meg. A konferenciát megelőzőleg előértekezlet lesz, melyet Csernoch János fog vezetni. A konferenciára csaknem minden püspök Buda-pestre fog érkezni.

Héderváry Bécsben.

Budapest, április 16.

(Saját tudósítónktól.) Lukács László ma felkereste Héderváry miniszterelnököt és vele hosszasan tanácskozott. Héderváry ma délután fél 3 órakor Bécsbe utazott és holnap kihallgatáson jelenik meg az uralkodó előtt. Héderváry a kormány javaslatát viszi Bécsbe a delegációs ülésenk-k bizonytalan időre való elha-lasztása iránt. Hír szerint Héderváry a kormány lemondását is be fogja nyújtani. A munkapártban az az álláspont, hogy nem fognak mást támogatni, csakis azt,

aki olyan intenciókkal vállalkozik a kormány megalakítására, mint amilyen Héderváry volt.

Temesváron akasztanak.

Temesvár, április 16.

A törvényszék nagy tiltakozása dacára is ma kiderült, hogy Balázs Istvánt a zálogházas rablógyilkosát csütörtökön fogják felakasztani. A tábla ma foglal-kozott az újrafelvétel kérdésével, azonban a kérelmet elutasította. Az elnök erről értesítette az ügyészséget. Bali Mihályt szerdán estére Temesvárra rendelte a törvényszék elnöke.

Halálra ítélt arabok.

Tripolisz, április 15.

A haditörvényszék halálra ítélt öt arabot, aki a múlt hónap elején egy olasz őrzőretrá lövöldöztek. Ma végzik ki az áruló arabokat. Tíz más arabot ugyan-ilyen vétségeikért tíz évtől huszonöt évig terjedő kényszermunkára ítélte a hadi-törvényszék.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás) 92

Louise lehető óvatossággal és kimélettel felelt kérdéseire, s a beteg meglegedettnak látszott és teljesen megnyugodott azon intéz-kezdéseken, melyekkel, Louise értesítése sze-rint, fiát calesetéről tudósították. Hanem a figyelmes ápolónő azt is észrevette, hogy még többet óhajtana kérdezni a beteg, de erre nem bírja magát elhatározni; és méltán sejtette, hogy e kérdések Helénre illetnek.

Az egész napon át egészen magánál, mind-azon nagy szenvedések dacára, melyek állapo-tától elválaszthatatlanok valának, elég nyugodt és láthatólag fontolgató hangulában volt a se-besült.

Este felé nyugtalan lett és kérdezte az or-vost, ki most egyedül volt nála, vajjon a láz ismét kezdődik-e?

— Fájdalom! — válaszolt Brand, — attól tartok, hogy nem lesz nyugodt éjszakája báró urnak.

— Azaz, ismét félre fogok beszélni, mint tegnap.

Állapotom veszélyes, azt jól tudom, mondja meg orvos, éjhetek-e még több napot, vagy hirtelen végem lesz-e?

— Állapota nem reménytelen, báró ur, de ama nehéz sérülések folytán, melyeket ön szenvedett, senki sem állhat jót, hogy nem fog-e nagyobb veszély bekövetkezni.

— Értem — mondá a beteg nagy nyu-galommal s aztán egy ideig egészen csendesen fektűt, láthatólag fontos dolgokkal elfoglalva. Egyszerre hangos, határozott hangon mondá:

— Azt bittem, Helén itt van e házban.

Brand vizsgálódva nézett szeme közé, aztán csendesen felelé:

— Gyanúsítása helyes, báró ur! a kis-asszony náunk lakik.

— Akkor kérje meg Helén, jöjjön azon-nal hozzám, — mondá a beteg gyorsabb lélek-zetvérellel.

— Most nem báró ur! önnek nem jó e te látogatásokat fogadni. De ígérem, hogy hó nap reggel látni fogja a kisasszonyt.

— Nem, nem, kérem, hívja ide most! Ki tudja, élek-e még holnap és ha élek, eszemem lesz-e? Látnom kell őt, beszélnem kell vele. Ha meghalnék, anélkül, hogy őt, vagy fiamat láthatnám, az nagy szerencsétlenség lenne rá... és a legnagyobb kötelességsértés rám nézve.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapestien

A gabonaüzletén tegnap változatlan volt az irányzat.

Határidők szárlata:

Áprilisi buza	— — — —	11 66
Októberi buza	— — — —	11 60
Áprilisi rozs	— — — —	10 55
Októberi rozs	— — — —	9 01
Áprilisi zab	— — — —	10 22
Októberi zab	— — — —	8 81
Májusi tengeri	— — — —	9 06
Juliusi tengeri	— — — —	8 95

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	835.—
Osztrák hitelrészvény	— —	657.—
Jelzálogbank	— —	471.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	543.—
Közuti vasut	— —	784.—
Osztrák államvasut részvény	— —	732.—
Salgótarjáni kőszén	— —	720.—
Városi vasut	— —	415.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Magyarcsékei járás főszolgabírójától.

1043—1919.

Pályázati hirdetés.

A bihardobrosdi körjegyzőségben újonnan rendszeresített segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, a kik ezen 1000 kor. évi fizetéssel 210 kor. lakbérrel, 150 kor. napidíj általánnyal egybekötött állást elnyerni óhajtják, az 1900 évi XX. t.c. 3 §-ába előírt képesítésüket, s eddigi alkalmazásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám legkésőbb április hó 26-áig adják be.

A választást a bihardobrosdi körjegyzői irodában 1912. április hó 27-ikén d. e. 10 órakor fogom megtartani.

Magyarcséke, 1912. április hó 13.

Dr. Halász Elemér

főszolgabíró.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvásárlási, eladási és erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZÁM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725

A Leszámitoló és Jelzálogbank r.t. épületében egy **5 szobás** Bémer-térre néző lakás

május 1-től kiadó.

1533—912. eln. sz.

Pályázati hirdetés.

Nagyvárad város számvevői hivatalánál elhalálozás folytán megüresedett, a szervezeti szab. rend. 212. § I—V ik osztályába sorozott évi 2600 korona törzsfizetés és nyugdíj igénytel összekötött egy számvevői állásra, továbbá belügyminiszteri jóváhagyással rendszeresített a város főispánjának kinevezése útján betöltendő új állásokra és pedig:

1). A szervezeti szab. rend. 212. §. I. Tisztviselők fizetési táblázatának V-ik osztályába sorozott évi 2600 kor. törzsfizetés, 600 kor. lakpénzzel javadalmazott és nyugdíjigénnyel összekötött számvevői állásra.

2). A szervezeti szabályrendelet 212. §. I. Tisztviselők fizetési táblázatának IV-ik osztályába sorozott évi 2200 kor. törzsfizetés, 600 kor. lakpénzzel javadalmazott és nyugdíjigénnyel összekötött számellenőri állásra.

3). A szervezeti szab. rend. 212. §. I. Tisztviselők fizetési táblázatának VII ik osztályába sorozott egyenként évi 1900 kor. törzsfizetés és 600 kor. lakpénzzel javadalmazott és nyugdíjigénnyel összekötött 2 számvevőségi számtisztviselői állásra.

4). A szerv. szab. rend. 212. §. I. Tisztviselők fizetési táblázatának IX ik osztályába sorozott egyenként évi 1200 kor. törzsfizetés és 400 kor. lakpénzzel javadalmazott és nyugdíjigénnyel összekötött 2 számgyakornoki állásra exnellen pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni óhajtókat, hogy kérvényeiket Hlatky Endre főispánhoz címezve legkésőbb 1912. május hó 4 ig annál is inkább adják be, mivel ezen időn túl beérkezett kérvények figyelembe vételét nem fogom.

A pályázók eddigi alkalmaztatásukat, büntetlen előéletüket és az 1883. évi I. tc. 17. §-ában előírt képesítést igazolni tartoznak.

A pályázati kérvények a város polgármesteri hivatalánál (Városháza I. emelet 4. sz.) nyújthatók be.

Nagyvárad, 1912. április 16.

Bordé Ferenc,
polgármester h.

Gyermekkoszik, kerti butorok, utazó kosarak, bőrárak, női ridikülök, sétabotok és játékárak, ugyszinte mindennemű bazár-cikkek legolcsóbban beszerezhetők:

Kolin Náthán-nál
Rákóczi-ut 10. szám.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete r.t.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és

iparosok részére és foglalkozik mindennemű bankszerű beszédekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folytat házakra és földbirtokokra

Mindenkit érdekel!

Van szerencsém Nagyvárad város és vidéke t. közönségének tudomására hozni, hogy **Nagyváradon, Olasz Bazár-épületben (Színház mellett)** egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

vegytisztító és vasaló

üzletet nyitottam.

Elvállalok férfi, női ruhákat, katonai egyenruhákat, szőnyegeket, függőnyt, butorszöveget, napernyőt, keztyűt, szőrmeárkat a leg egyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, teljesen bontatlan tisztításért a legmesszebbmenő jótállással jutányos díjazás mellett. Magamat nagybecsű pártfogásukba ajánlva maradtam

Tisztelettel

STEINER M.

vegytisztító.

Hirdetés.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1912 január 24-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkáját 7500 drb új 200 koronás n. é. részvénykibocsátása által két millió ötszáz ezer koronára

négy millió koronára emeli fel.

Ezen új 7500 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az új kibocsátású részvények 250 kor. véte árban bocsájtatnak ki, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 50 korona a rendes tartalék-alaphoz csatoltatik.

2. Minden 5 régi részvény birtokosának 3 új részvény átvételére van joga. Tartozik azonban a 250 korona vételáron felül darabonként 3 koronát bélyeg- és kiállítás-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1912 február 20. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak:

1912 február 20 ig darabonként	53 koronát
1912 március 15-ig	100
1912 április 10-ig	100

valamint 1912. január 1-től a fizetés napjáig járó 6 százalékos kamatot az intézet pénztáránál készpénzben befizetni.

Az új részvények 1912 január 1-től kezdve az üzlet haszonban részesülnek.

Felkérjük énnélfogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsátandó új részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket a fent kitűzött záró határidőig, vagyis 1912 február 20 ig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutassák és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1912. január 24.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
Igazgatósága.

Biharmegyei Takarékpénztár.**Hirdetmény.**

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR-nak 1912. évi január hó 28-án tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéjét 3.600.000 koronáról 2000 db 600 korona névértékű új részvény kibocsátása által

4.800.000 kcronára

felel, mely új kibocsátású részvények az 1912. évi osztalékban már szintén részesednek. Ezen újonnan kibocsátandó részvényeket ezennel felajánljuk régi részvénybirtokosainknak és pedig a következő feltételek mellett:

I. Három régi részvényre egy új részvény vehető át.

II. A kibocsátási árfolyam 800 koronában állapítottatik meg, amelyből 600 korona a részvénytőkére, 200 korona felpénzből a kibocsátási költségek levonása után fennmaradó összeg a tartalékalapok javára fog iratni.

III. Az új kibocsátású részvények a közgyűlés határozata szerint az 1912. évi osztalékban részesedvén a megállapított kibocsátási ár után 1912. évi január hó 1-től 6% kamat a befizetés napjáig szintén megértendő az új részvények után.

IV. Az elővételi jog 1912 január 29-től február hó 29-ig bezárólag gyakorolható és pedig Nagyváradon az intézet pénztáránál, 1912 február 29-én túl az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket, szelvényeket nélkül az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatni és egyidejűleg az első részletfizetést készpénzben teljesíteni, ami, valamint a későbbi befizetések ideiglenesen nyugtáztatnak. A régi részvények lebélyegzése után azonnal visszaadtnak.

V. A befizetések következőképpen teljesítendőek:

300 korona fizetendő a részvény lebélyegzése alkalmával

250 » » 1912 március 31-ig
250 » » 1912 április 30-ig

és minden részletfizetésnél az 1912 január 1-től esedékes 6% kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Részletfizetések késedelmissége, vagy elmulasztása az alapszabályok 3. §-ának alkalmazását vonja maga után.

A Biharmegyei Takarékpénztár igazgatósága.

3. §. Azon részvényes, aki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesít, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 60 nap alatt sem történének meg, az igazgatóság a kiadott elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az eddig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezel érvénytelenített befizetések — hozzászámítva a névértéken felül elért többletet — a társaság tartalékalapját illetik.

**Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE**

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

l á m p á k

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minően nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

VARJU FERENC

műbútor asztalos

DAMJANICS-UTCZA 30. SZ.

Készít minden néven nevezendő modern butorokat stb. — Elvállal javításokat jutányos áron.

Egy 3 szobás utcai lakás szükséges mellékhelyiségekkel együtt május 1-től kiadó. Kos-uth Lajos-utca 6. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár Részvénytársaságnál.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

FÉLIX-FÜRDŐ

téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévviz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió

liter víz mennyiség. Csúsz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el

gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pokróczozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirat, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az

igazgatóság.

Értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt megrendelőim és a nagybecsű közönség szives tudomására hozni, hogy a KOVÁCS és LUX cégből kiléptem s üzletemet ideiglenesen

Füzes-utca 14 szám

alá helyeztem át. Készítek modern butorokat, portálékat, kávéház és üzletberendezéseket, épület-munkákat. Május 1-től villanyerőre berendezve, külön butor osztály. A n. é. közönség szives pártfogását továbbra is kérve, vagyok teljes tisztelettel

Kovács Zsigmond, műasztalos.

Lakás: Körös-utca 9.

Telefon szám 10 87.

Műhely: Füzes-u. 14.

Írógép javító műhely!

Goldstein Manó

Szacsuvay-utca 33. szám.

Elvállalja bármily rendszerű írógépek, számoló- és számozó és Copier-gépek szakszerű javítását, írógépek jókarban tartását rendkívül előnyös árban. Raktáron tart szalagokat, bármely rendszerű géphez, gummi hengereket és Carbon-papírokat.

Telefon hívásra azonnal jövök!

Telefon: 11-45. Telefon: 11-45.

Bükkfa parkett

fedélcserep, mész, cement, gipsz, fedéllemez, elszigetelőlemez, nád,

Budweissi kályhák

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912 január 1-én megnyitotta

17-ik évtársulatát

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerű színtörzsbeletét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetséget pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetséget célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezőnyyre. A szövetségetbe való belépés alkalmával törzsbeletenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbeletét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. *A kölcsönökről kiállított kötelezővények bélyeg- és illetékmentesek.*

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1911. december hó.

A Polgári takarékszövetkezet igazgatósága.

Szalonna, plombozott lóhere, luczerna, bükköny, len és kendermag, árpa, zab kitünő minőségben kapható. Gabona és termények vásárlása.

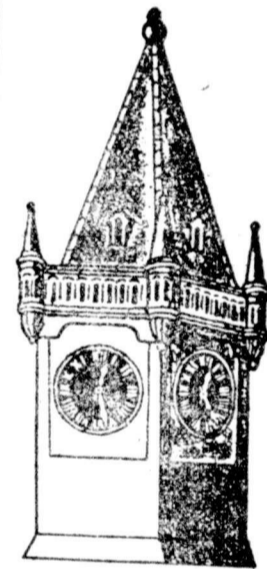
Egyesült Biharvármegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, banképület.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

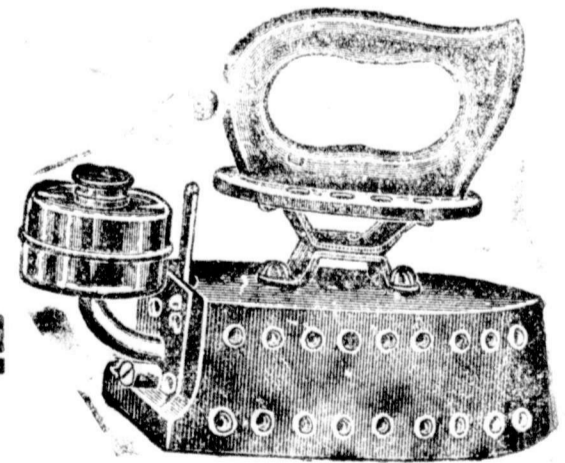
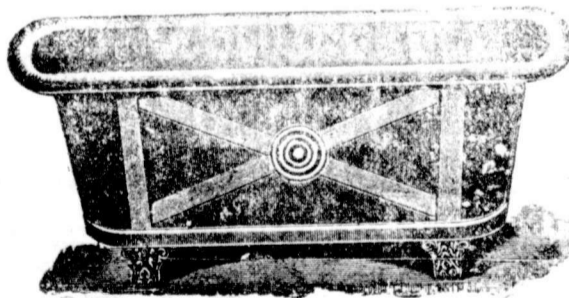
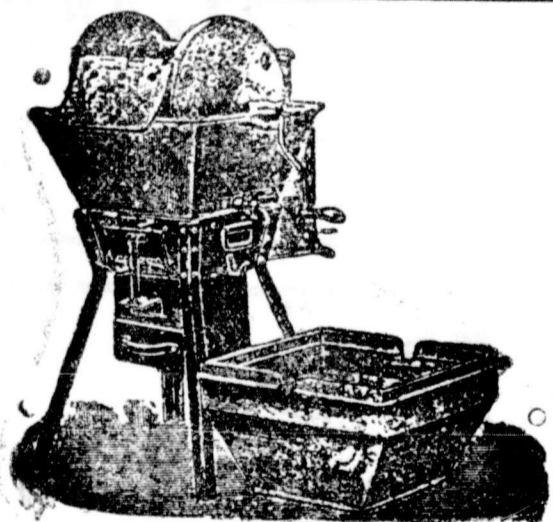
Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS.

Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra.

Saját ház.

Fürdőkádakból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek, modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

